

HUME: ALGUNES PREGUNTES

Comprendre Hume és, també, ser capaç de copsar el sentit de les qüestions que el motivaren a reflexionar. En triarem mitja dotzena a tall d'exemple:

1.- Puc estar segur que existeix un objecte si no l'he vist mai? No. En tot cas puc tenir una 'suposició', però no pas un coneixement, de tot allò que no m'ha arribat mitjançant el coneixement sensible. Per a Hume les idees provenen de les impressions sensibles i si no puc dir de quina impressió prové una idea, aquesta idea és falsa.

2.- Algú em pot convèncer que tinc ànima si no la puc ni tocar ni veure? No. La ment humana funciona per principis d'associació d'idees. Amb la imaginació i la memòria n'hi ha prou per tal d'explicar l'activitat mental humana, sense necessitat d'usar conceptes que resulten ambigus i mal definits (com el d'ànima), perquè no sabem de quina impressió provenen.

3.- Puc conèixer les causes de les coses? No. La idea de causalitat no té fonament perquè l'únic que veiem és un estat anterior (causa) i un estat posterior (efecte), el que tenim és una experiència continuada que crea un hàbit o un costum, però confonem la consecutivitat en l'espai i el temps amb la causalitat.

4.- Puc saber si Déu existeix? No. Hume considera que el concepte de 'Déu' (com el de 'substància') no prové de cap impressió i, per tant, no podem saber si existeix. Déu tampoc no pot ser considerat 'causa del món' (com havia fet la filosofia escolàstica medieval), perquè la idea de causalitat no és consistent. A la seva època, Hume va ser considerat 'ateu', motiu pel qual no se li permeté ser professor universitari, malgrat presentar-se a la càtedra d'ètica d'Edimburg i a la de lògica a Glasgow.

5.- El món és realment tal com el veig? No. 'Jo', 'Déu' i 'Món' eren per a Descartes tres idees innates (i Kant les anomenà 'les tres idees de la raó'), però per a Hume, són tres idees clarament injustificables perquè no compleixen amb el 'principi de la còpia', és a dir, perquè no podem saber de quina impressió provenen, és a dir, quina impressió copien. Ningú no pot saber com és realment el món, el que puc saber és com el percebo i prou. Però tampoc ningú pot garantir que la meua percepció sigui igual a la de qualsevol altre, perquè les experiències passades i les emocions canvien la meua forma de percebre les coses.

6.- Si fins avui el sol surt cada matí, puc estar segur que sortirà demà? No. El coneixement que els humans tenen de les coses es basa en l'experiència i en l'hàbit o costum, però ningú no pot estar segur d'una cosa que encara no ha passat i, per tant, de la qual no tenim experiència. El coneixement humà sobre el futur és possible o provable però mai no és segur.